

דף הבית < אודות המכללה < פרסומי המכללה < כתב העת "בתנועה" < כרך ה' חוב' 1
(מאי, 1999) <

תואר ראשון תואר שני הכשרת אקדמאים מכינות רפואה משלימה הסמכה **בספורט תיירות ופנאי אתגרי תעודה והשתלמויות**

תפקידם של המפקחים על החינוך הגופני – משימה בלתי אפשרית?

במדינת ישראל כמעט שלא נערכו עד כה מחקרים בנושא הקשר שבין המפקח על החינוך הגופני לבין המורים. גם בעולם לא נחקרה סוגיה זו באופן יסודי. כמו כן, לא קיימת אחידות בהגדרת תפקידם של מפקחים במקומות שונים בעולם. עובדה זו נובעת מן השונות באופי מערכות החינוך, והיא מקשה על הדין בסוגיה זו.

מטרות מחקר זה הינן 1: לאפיין את תפקידם הרצוי (האידיאלי) והמצוי (לאור האילוצים בשטח) של המפקחים על החינוך הגופני בישראל, מנקודת מבטם של המורים ושל המפקחים, 2. לעמוד על אופי הקשר בין המורים לבין מפקחים ועל יעילותו. הגדרת התפקיד הרצוי והמצוי תאפשר דיון בתחומי האחריות ובתפקידים של המפקח, כפי שהם עולים מן הצרכים בשטח. תוצאות אלה עשויות ליצור תיקום בין ציפיות המורים לבין ציפיות המפקחים, לשפר את הקשר ביניהם וכן לשפר את הכשרתם של מפקחים חדשים.

אוכלוסיית המחקר 388: מורים לחנה"ג, המלמדים בבתי ספר יסודיים, בחטיבות ביניים, ובבתי ספר על יסודיים ב-6 אזורי פיקוח שונים, ו-15 מפקחים לחנה"ג. כלי המחקר: שאלון אנונימי שבחלקו בראשון שאלות הקשורות למשתנים האישיים של הנבדקים, ובחלקו השני שאלות העוסקות בתפיסת המורה והמפקח את תפקיד המפקח, ואת הקשר שבין המורה לבין המפקח. השאלות היו בחלקן סגורות ובחלקן פתוחות.

ממצאים ומסקנות: קיימת התאמה בין תפיסת המורים את תפקידו הרצוי של המפקח לבין תפיסת המפקחים את תפקידם, שכן בעלי שני התפקידים רואים את עיקר תפקידו של המפקח בהדרכה מקצועית, הכוללת סיוע בחומר הלימודים ובדרכי ההוראה, ובקיום השתלמויות מקצועיות לצורך שיפור הידע ויישומו בשטח. למורים חשובה עזרתו של המפקח בבניית תכנית הלימודים והתאמתה למציאות בשטח לנוכח תנאים קשים, כגון: מזג אויר, מחסור במתקנים ובציוד וכד'. אצל המורים ישנה התאמה בין תפיסת התפקיד הרצוי לבין תפיסת התפקיד, כפי שהוא בפועל. ייתכן שתפיסת התפקיד הרצוי התגבשה על סמך המציאות שהם מכירים בשטח. המפקחים, לעומת זאת, רואים את עיקר תרומתם בתחום המינהלי, ורק אחר כך בתחום החינוכי. רוב המורים היו רוצים לראות את המפקח בתדירות גבוהה יותר. ממספר בתי ספר שעליהם מופקד כל מפקח ניתן לראות, כי מספר המורים בשטח גדול לעין שיעור מימי העבודה של המפקח בשנה. אין ספק שפער זה גורם לתסכול נוסף אצל המפקחים ואצל המורים, ולא ברור אם הם מסוגלים לעמוד בציפיות של המשרד באשר לתפקידם.